

Gē-sút káng-tâi

Gē-sút khài-liām

Siáⁿ-mih kiò-chò gē-sút? Beh jīn-sék siáⁿ-mih kiò-chò gē-sút í-chêng, lán seng thàm-thó chít-ê būn-tê: Ū lâng kā gē-sút kiò-chò bí-sút, nā án-ne, “súi” kiám sī gē-sút ê tèk-chit? Sī mī sī súi ê chok-phín tiòh sòng sī gē-sút? Tap-àn eng-kai sī: bô it-têng! Ū chin chē ê gē-sút chok-phín tī gē-sút-sú ū chin tiōng-iàu ê hūn-liōng, éng-hióng āu-tāi ê lâng chin chhim. Chiah ê chok-phín khiok mī-sī “súi..ê”. Phì-jū Bûn-gē-hòk-heng sī-tāi , Germanic (日耳曼) ê gē-sút-ka Grunewald tī se-gōan 1515 nī ê kiát-chok ”Isenhein Altar (埃森罕姆祭壇畫)”, Michel angel(米開蘭基羅) ê “Chòe-āu ê sím-phòaⁿ”, kap Picasso (畢卡索) ê “A-boe-long ê kō-niū”. Chêng nīng pak ê chok-phín mī-nā bô súi,

sím-chì koh hō lâng kám-kak chin khióng-pò.

Tē-jī ê būn-tê: Hàn-jī ê “gē-sút” ū “術” chit-jī, piáu-sī gē-sút sī ū kī-sút-sèng..ê?

Sit-chè-siōng, che mā bô it-têng. Tī hiān-tāi í-chêng ê gē-sút ê-tit kóng lóng ū kī-sút-sèng, mī-kú hiān-tāi ê “Koan-liām gē-sút” tiòh bô thôan-thóng só-kóng ê kī-sút--lōh.

Tē - s aⁿ . . ê b e h th à m - th ó . . ê sī , b e h p h ò aⁿ - t ò a n sī mī sī gē-sút-phín ê piau-chún tī tó-ūi? Siáⁿ-mih sī gē-sút, siáⁿ-mih mī sī gē-sút? Kī-sít gē-sút ê piau-chún it-tit tòe sī-tāi kap siā-hōe ê piàn-tōng teh kái-piàn. Tī gē-sút-sú tiong, óng-óng ū sit-giām-sèng ê chok-phín pōe-lī thôan-thóng, sòa hō siā-hōe tāi-chiōng bō hoat-tō chiap-siū, liân gē-sút-kho-á ê lâng mā chin

Papora káng, Bûn-eng kī-liòk tiû-tû giâu-gî. M-kú tòe tiòh sī-kan chiām-chiām teh kā i - p i à n , c h i a h ê sít-giām-sèng chok-phín sím-chì chiāⁿ-chòe chû-liû, éng-hióng āu-tāi chin tōa chin chhim. Siōng hō ê lē tiòh sī “In-siōng chû-gî (Impressionism).” Koh chit-ê lē sī Bí-kok ê “Christo”(待查?), i kā kúi-ê hái-hōaⁿ lóng pau--khí--lái. Beh ôan-sêng chit hāng tāi-chì sī chin bô kán-tan, pau-koat: (1) i seng ū kòr-siōng (2) kā chèng-hú sin-chhéng, tit tiòh èng-ún, ê-tit sú-iōng hái-hōaⁿ (3) siōng tiōng-iàu..ê, ài cháu-chhōe gōan-ì chhut chīⁿ ê chi-chhī-chiá (4) ài so e h - h ò k kh ô a n - p ó thôan-thé kap tong-tē ê chû-bîn, hō in chai-iáⁿ i ê lí-liām koh chàn-sêng i piáu-hiān chhut--lái. K h ó - k i à n ,

beh sêng-kong chit-hāng
tāi-chì ài kái-koat gōa-chē
hòk-cháp ê būn-tē. Tī hit
tong-sî, khó-lêng chin chio
ū lâng ê kóng he tiōh sī
gē-sút. M-kú kúi-nî āu ê
chit-má, it-poaⁿ ê gē-sút-kài
í-keng chiap-siū he chiū sī
gē-sút.

Lán chit-lō
kóng--lòh--lâi, ê-tit
hoat-kak, beh chiàⁿ-bīn
tēng-gī gē-sút sī chin bō
iōng-īⁿ. Nā án-ne, lán tūi
lēng-gōa chit hong-bīn chhì
khòaⁿ māi--leh; gē-sút
tàu-té ê-tit hun-sek chhut
siáⁿ-mih siau-kek-sèng ê
ték-chit?

1. Gē-sút it-tēng sī jîn-ûi..ê. It-tēng ū lâng
kài-jip, m-kú hong-sek
bō hān. Phì-jū
thôan-thóng ê gē-sút
it-tēng sī lâng
chè-chō..ê, hiān-tāi ê
“Hêng-tōng gē-sút”
khiok sī tī lâng ê

hêng-tōng tiong
ôan-sêng chok-phín.
Ū-lâng mñg kóng,
chū-jiân-phín sī m̄ sī
gē-sút-phín?
Chhin-chhiūⁿ chū-jiân
hong-kéng chin súi,
Siōng-tè chhòng-chō ê
jîn-thé chin súi, sīm-chì
kok-chióng ê seng-bùt ū
in chin súi ê
hêng-thé..... Chiah..ê
lóng bō sng sī gē-sút.
M-kú, keng-kòe lâng ê
bák-chiu só khòaⁿ,
thâu-khak só siūⁿ, kā
chiah..ê piáu-hiān tī
ōe-pò, á-sí iōng
chiòh-thâu bòk-châi téng
châi-liāu tiau-khek chò
chok-phín. Chit-chióng
keng-kòe lâng chè-chō..ê
ū khó-lêng ê-tit sng sī
gē-sút. Sui-jiân án-ni,
pēng bō tāi-piáu lâng
chò..ê só-ū mih-á lóng sī
gē-sút. Sö-í kóng,
“jîn-ûi..ê” mā kan-taⁿ

ê-tit sng sī siau-kek-sèng
ê ték-chit nā-tiāⁿ.
**2. Gē-sút tūi lâng ū
chit-chióng khip-ín-lát,**
hó chhin-chhiūⁿ
“mô-hoat”. Sui-jiân lâng
bō gē-sút ê-tit
óah--lòh--khì, m-kú ū
chē-chē ê lâng khiok hō
gē-sút khip-ín, kam-gōan
chit-sì-lâng cháu-chhōe
gē-sút, hiān i ê sèⁿ-miā
hō gē-sút.
Kóng--khí--lâi,
chong-kàu, chèng-tī mā ū
chit-chióng khip-ín ê
lék-liōng. Sö-í, chit-tiám
iā kan-taⁿ ê-tit sng sī
siau-kek-sèng ê ték-chit
nā-tiāⁿ.

Kóng kàu chia, lán siūⁿ
beh hō gē-sút chit-ê
bêng-khak ê tēng-gī sit-châi
ū khùn-lân. M-kú tī lán
thó-lün gē-sút bō chin
bêng-khak ê tiong-kan,
kî-sit gē-sút tiōh í-keng
pau-hâm tī lâi-té--ah.

Lán ê bō-gí hō chò Tâi-ôan Bó-gí,

m̄ sī Siang thû yû iân.